



EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.10.6
SEK(2011) 1142 galutinis

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie dokumento

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006

{KOM(2011) 615 galutinis}

{SEK(2011) 1141 galutinis}

1. SANTRAUKA

Šis poveikio vertinimas susijęs su Reglamento, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui ir Sanglaudos fondui taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (toliau – Bendrų nuostatų reglamentas), pasiūlymu. Jame aptariami su Europos regioninės plėtros fondu (ERPF), Europos socialiniu fondu (ESF) ir Sanglaudos fondu susiję klausimai dėl po 2013 m. prasidėsiančio kito programavimo laikotarpio. Jį papildė Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondo poveikio vertinimai. Šis poveikio vertinimas yra poveikio vertinimų paketo, prie kurio taip pat priskiriami ERPF, Sanglaudos fondo ir ETB reglamentų poveikio vertinimai ir ESF reglamento poveikio vertinimas, dalis.

Vyko išsamios viešos konsultacijos, pvz., Aukšto lygio grupėje būsimos sanglaudos politikos klausimais, Sąlygų darbo grupėje, be to, 2010 m. lapkričio 12 d.–2011 m. sausio 31 d. vyko viešos konsultacijos dėl Penktosios sanglaudos ataskaitos išvadų¹.

Penktojoje sanglaudos ataskaitoje ir įvairių 2000–2006 m. programų *ex post* vertinimuose pateikta įrodymų, kad sanglaudos politika labai prisidėjo prie augimo ir gerovės plėtros visoje Sąjungoje, padėjo įgyvendinti Europos politikos prioritetus ir kartu sumažinti ekonominius, socialinius ir teritorinius skirtumus². Vis dėlto yra tam tikrų spręstinių problemų.

1.1. Su gebėjimu užtikrinti papildomą Europos naudą susijusi problema

a) Geografinis paramos paskirstymas

Ši problema susijusi su tinkamiausia sanglaudos politikos geografine aprėptimi. Kai kurie tikina, kad būtina išlaikyti visą aprėptį tam, kad visuose regionuose būtų remiama strategija „Europa 2020“ ir visos Sąjungos mastu mažėtų skirtumai. Kiti teigia, kad vis didėjant spaudimui valstybės finansams būtų galima geriau išnaudoti turtingesniems regionams skirtus išteklius.

b) Paramos sutelkimas į tam tikrus prioritetus, laikantis strategijos „Europa 2020“

Būtų tikslinga **sutelkti** sanglaudos politiką į **ES prioritetus**. Strategijoje „Europa 2020“ nustatyti tiek aiškūs bendri tikslai, taip pat pagrindiniai tikslai ir pavyzdinės iniciatyvos, tiek aiškūs principai finansavimo prioritetams nustatyti. Todėl tiesiogiai susiejus sanglaudos politiką ir strategiją „Europa 2020“ galima toliau padėti skurdesniems ES regionams vytis kitus ir toliau plėtoti sanglaudos politiką, kad ši taptų svarbiu visos ES ekonomikos augimo veiksnio. Šiam tikslui pasiekti reikia išspręsti keletą problemų.

a) **Nepakankamas susitelkimas į strateginius tikslus.** Keliuose tyrimuose ir *ex post* vertinimuose nustatyta problemų, susijusių su nepakankamu susitelkimu į strateginius

¹ Viešų konsultacijų dėl penktosios ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitos išvadų rezultatai, Briuselis, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, SEC(2011) 590 galutinis, 2011 5 13.

² 5-oji ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaita, 2010 m. lapkričio mėn. Apibendrinamoji ataskaita „2000–2006 m. sanglaudos politikos programų, kurios buvo bendrai finansuojamos ERPF, baigiamasis vertinimas (pirmasis ir antrasis tikslai)“, parengta „Applica“, „Ismeri“, Vienos tarptautinių ekonomikos studijų institutas, 2010 m. balandžio mėn. Apie sanglaudos politikos pasiekimus ir trūkumus mažinant skirtumus išsamiau rašoma 2.5 skirsnyje.

tikslus ir veiklos rezultatus bei paskatų skatinti sutelkti veiklą į rezultatus trūkumu. Didesnio susitelkimo į strateginius prioritetus ir tikslus klausimą mėginta spręsti 2007–2013 m. laikotarpiu, tačiau nepakankamai sėkmingai.

- b) **Nepakankamai nuspėjamas ESF finansavimo dydis.** Nepaisant to, kad įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ darbo vietos ir įgūdžiai yra svarbūs, per pastaruosius keturis programavimo laikotarpius ESF asignavimų dalis (palyginti su bendromis ESF, ERPF ir SF lėšomis) nuolat mažėjo – nuo 40 proc. 1989–1993 m. iki 22 proc. dabartiniu programavimo laikotarpiu.
- c) **Nepakankamas koordinavimas.** Su abiem pirmiau minėtomis problemomis yra susijusi nepakankamo skirtingų fondų (ESF, ERPF ir SF) ir kitų ES politikos sričių bei finansinių priemonių ir valstybių narių nacionalinių reformų programų koordinavimo ir papildomumo problema. Kalbant apie koordinavimą – suinteresuotieji subjektai dažnai skundžiasi sudėtingumu, kurį sukelia besidubliuojančios programos arba nepakankamas koordinavimas strateginiu lygmeniu.

1.2. Su politikos pasiekimais susijusios problemos

Sanglaudos politikai, kuri yra grindžiama pasidalijamuoju valdymu, dažnai buvo sudėtinga – viena vertus, siekti kuo geresnių rezultatų, kita vertus – iš anksto numatyti paramą 7 metų laikotarpiui, kurios naudojimas griežtai apribotas laiko požiūriu.

Politinės, reglamentavimo ir institucinės sistemos sąlygos

Struktūrinių fondų veiksmingumas priklauso nuo patikimos makroekonominės politikos, palankaus mikroekonominio klimato ir stabilios institucinės sistemos.

Makrofiskalinės sąlygos

Pagal dabartinę reglamentavimo sistemą numatoma, kad kartu su Sanglaudos fondui taikomomis makrofiskalinėmis sąlygomis bus skatinamas stabilumo ir konvergencijos programų įgyvendinimas ir bus siekiama išvengti perviršinio deficito. Yra galimybių peržiūrėti galiojančias taisykles ir suderinti jas su naujomis Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo užtikrinimo priemonėmis, kurios bus priimtose su Šeštuoju ekonominės valdysenos paketu.

Rezultatai, vertinant pasiektus suderintus tikslus ir uždavinius

Nors remiantis 2000–2006 m. *ex post* vertinimais matyti, kad sanglaudos politika padarė nemažą betarpišką poveikį šalių vidaus politikai, ypač strateginio planavimo, vertinimo kultūros ir nacionalinių strategijų veiklos orientavimo srityse, vis dar yra tam tikrų su stebėsena ir vertinimu susijusių problemų, dėl kurių veiklą įvertinti sudėtinga.

1.3. Su politikos įgyvendinimu susijusios problemos

Norint patikimai, veiksmingai ir efektyviai valdyti sanglaudos politikos išteklius, reikia tinkamų, veiksmingų ir skaidrių nacionalinių ir regioninių administracijų sistemų.

1.4. ES veiksmų pagrindimas

ES veiksmai pagrįsti ir Sutarties 174 straipsnyje nustatytais tikslais, ir subsidarumo principu. Teisė imtis veiksmų nustatyta Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad „[Sajunga]

skatina ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą bei valstybių narių solidarumą“, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 175 straipsnyje, kuriame aiškiai nurodoma, kad Sąjunga šią politiką įgyvendina naudodama struktūrinius fondus, ir 177 straipsnyje, kuriame apibrėžiamas Sanglaudos fondo vaidmuo. Europos socialinio fondo (ESF), Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) ir Sanglaudos fondo tikslai nurodyti 162, 176 ir 177 straipsniuose.

2. TIKSLAI

Bendrasis tikslas yra Sutartyje nustatytas siekis skatinti subalansuotą ir darnų valstybių narių ir regionų vystymąsi ir mažinti įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų trūkumus.

Konkretūs tikslai yra padėti valstybėms narėms ir regionams sprendžiant konkrečias problemas skatinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą pagal strategiją „Europa 2020“. Atsižvelgiant į šio poveikio vertinimo sritį, konkrečiais tikslais siekiama užtikrinti, kad struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo lėšos yra panaudojamos:

- sukuriant **kuo daugiau papildomos Europos naudos**,
- **veiksmingai**, t. y. lėšos panaudojamos taip, kad jų poveikis būtų kuo didesnis,
- **našiai**, t. y. panaikinant neracionalius administracinius reikalavimus arba itin sudėtingas procedūras ir skatinant našiai naudoti išteklius.

Pagal šiuos bendrus siekius nustatomi toliau nurodyti politinės veiklos tikslai:

- siekiant kuo didesnės papildomos Europos naudos, sanglaudos politikos išteklius reikia **sutelkti** į tvariam vystymuisi ir augimui būtinų esminių sąlygų sudarymą,
- reglamentais nustatyti tokią tvarką, kuri būtų tinkama **visiškai darniai įgyvendinti strategiją „Europa 2020, jos tikslus ir pagrindinius uždavinius**;
- užtikrinti **optimalų** pačių fondų ir finansinių priemonių tarpusavio **koordinavimą**;
- nustatyti **aiškius ir išmatuojamus tikslus**,
- nustatyti tinkamą **nedidelių administracinių išlaidų (nedidelės administracinės naštos)** vadovaujančiosioms institucijoms ir paramos gavėjams pusiausvyrą ir tuo pat metu **mažinti riziką ES biudžetui**.

3. VARIANTAI, ANALIZĖ IR PALYGINIMAS

2011 m. birželio 29 d. Komisija priėmė kitos 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos pasiūlymą, kuriuo raginama didinti sanglaudos politikos priemonių išlaidų veiksmingumą. Yra keletas šio pasiūlymo įgyvendinimo variantų.

3.1. Papildomos Europos naudos kūrimas

Aptariant **geografinio paramos sutelkimo** aspektą, pagal 1 variantą numatoma nieko nekeisti ir skirti paramą mažiau išsivysčiusiems regionams, o dabartiniams konvergencijos tikslo regionams, kuriuose viršijama 75 proc. riba, parama būtų laipsniškai mažinama. 2 variantas yra panašus, tačiau

pagrindinis jo skirtumas yra tas, kad būtų sukurta nauja pereinamojo laikotarpio kategorija, pakeičianti dabartinę laipsniško paramos nutraukimo ir laipsniško įvedimo, remiantis statistika, sistema. Pagal 3 variantą siūlomas radikalesnis metodas, kuriuo vadovaujantis sanglaudos politikos priemonių parama būtų skiriama tik toms valstybėms narėms, kurių vienam gyventojui tenkančios bendrosios nacionalinės pajamos (BNP) sudaro mažiau kaip 90 proc. Sąjungos vidurkio. Pagal 3 variantą laipsniško paramos nutraukimo ir statistinio laipsniško įvedimo regionai bei konkurencingumo tikslo regionai neatitiktų sanglaudos politikos paramos skyrimo reikalavimų.

1 lentelė. Biudžeto paskirstymas pagal kiekvieną variantą

	1 variantas	2 variantas	3 variantas
Mažiau išsivystę regionai	70,3 %	67,9 %	100 %
Pereinamojo laikotarpio regionai	8,4 %	13,5 %	0 %
Labiau išsivystę regionai	21,3 %	18,6 %	0 %
Iš viso	100 %	100 %	100 %

Pagal 1 ir 2 variantus daugiau ar mažiau lėšų būtų skiriama visiems ES gyventojams. Taigi, sanglaudos politikos parama būtų skiriama visiems ES regionams. Tuo tarpu pagal 3 variantą būtų užtikrinama, kad sanglaudos politikos ištekliai būtų skiriami tik mažiau išsivysčiusioms valstybėms narėms. Tik pagal 2 variantą apimamas didesnis gyventojų skaičius įvedus tarpinę regionų kategoriją, pagal šį variantą pasiekiamas didžiausias BVP augimas ir tuo pat metu didelė pagalba skiriama mažiau išsivysčiusiems regionams.

Kalbant apie **dėmesio sutelkimą į ES prioritetus**, pagal 1 variantą numatoma skirti tam tikrą sumą strategijos „Europa 2020“ tikslams įgyvendinti vadovaujantis Bendrijos strateginėmis gairėmis ES lygmeniu. Pagal 2 variantą žengiama dar toliau – jis apima su strategija „Europa 2020“ tiesiogiai susijusius teminius tikslus ir nustato fondams investavimo prioritetus. Didesnį dėmesį skirti ES prioritetams skatina tai, kad tam tikroms politikos sritims yra nustatyta mažiausia struktūrinių fondų lėšų dalis. Dėl ribotos geografinės aprėpties pagal 3 variantą, dėmesio sutelkimas į ES prioritetus aktualus tik mažiau išsivysčiusiose valstybėse narėse.

Pagal 1 variantą valstybėms narėms siūlomas lankstesnis metodas dėl lėšų skyrimo nuostatų, tuo tarpu 2 variante yra daugiau sąsajų su pagrindiniais strategijos „Europa 2020“ tikslais ir integruotosiomis gairėmis. 3 variante visas dėmesys skiriamas ES prioritetų įgyvendinimui mažiau išsivysčiusiose šalyse. Todėl 2 variantas geriausiai atitinka pagrindinius uždavinius, o pasirinkus 1 variantą būtų suskaidytos sanglaudos politikos paramos priemonės.

Dėl **ESF finansavimo matomumo ir nuspėjamumo** – tik pagal 2 ir 3 variantus būtų užtikrintos mažiausios ESF lėšų dalys, o pagal 1 variantą valstybės narės galėtų derėtis dėl ESF asignavimo dydžio priklausomai nuo jų poreikių.

Dėl **koordinavimo su kitomis ES politikos sritimis ir finansinėmis priemonėmis** – pagal 1 ir 2 variantus numatomas laipsniškas strateginis derinimas su strategija „Europa 2020“. Pagal 1 variantą numatytas bendras derinimas remiantis neprivalomomis Bendrijos strateginėmis gairėmis, pagal 2 variantą – visapusiškesnis derinimas su strategijos „Europa 2020“ tikslais remiantis Bendra strategine programa ir partnerystės sutartimi, pagal 3 variantą – derinama tik tiek, kiek oficialiai reikalaujama. Daugiausiai prie pagrindinių strategijos „Europa 2020“ tikslų prisidedama pagal 2 variantą dėl griežtesnės strateginės programos, mažiau pagal 1 variantą ir mažiausiai pagal 3 variantą dėl savo neįpareigojančio pobūdžio ir mažesnės geografinės aprėpties.

Pagal 2 variantą sukurama didžiausia papildoma Europos nauda – pradedant geografiniu sutelkimu ir baigiant koordinavimu su kitomis ES politikos sritimis ir finansinėmis priemonėmis.

3.2. Politikos įgyvendinimo rezultatų gerinimas

3.2.1. 1 variantas. Status quo

Pasirinkus variantą nekeisti politinės strategijos, išliktų šios **sąlygos**:

- makrofiskalinė sąlyga pagal Sanglaudos fondą (nors ji iki šiol taikyta nebuvo),
- procedūrinių reikalavimų laikymasis,
- ES sektorinių teisės aktų, tiesiogiai taikomų investavimui, ir tam tikrų su strategine programa susijusių teminių sąlygų laikymasis.

Didžiausias šio varianto privalumas – jokių naujų reikalavimų vadovaujančiosioms institucijoms. Didžiausias jo trūkumas – nebūtų pašalintos problemos, susijusios su nepakankamais instituciniais pajėgumais, nepakankama atiktimi ES teisės aktams, netinkama fiskaline politika ir strategine programa. Sanglaudos fondo makrofiskalinė sąlyga ir toliau būtų taikoma savo nuožiūra. Sanglaudos politikos veiksmingumą ir našumą riboja atlygio už rezultatus ir skatinimo sistemos nebuvimas.

3.2.2. 2 variantas. Ex ante sąlygos

Ex ante sąlyga yra susijusi su tam tikrų išankstinių sąlygų, susijusių su strategine, reglamentavimo ir institucine sistema, įvykdymu bei su politikos įgyvendinimu pagal ES politikos gaires. Išankstinės sąlygos dažnai jau būna nustatytos iki priimant naujos kartos programas. Vis dėlto, tam tikrais atvejais reikalingi kiti pakeitimai ar derinimai, kuriuos per tam tikrą nustatytą laiką atlieka valstybės narės ir regionai. Bus stebimas faktinis išipareigojimų įgyvendinimas.

Didžiausias šio varianto privalumas yra tas, kad jį pasirinkus būtų veiksmingiau panaudojamos sanglaudos politikos lėšos, kadangi būtų nustatytos veiksmingesnį investavimą lemiančios reglamentavimo, strateginės ir institucinės sąlygos. Pagrindinis šio varianto trūkumas susijęs su rizika pavėluoti pradėti programas ir su didesne administracine našta.

3.2.3. 3 variantas. Veiklos rezultatų planas ir veiklos lėšų rezervas

Pasirinkus šį variantą būtų sudarytas veiklos rezultatų planas, kuriame būtų nurodyta, kaip būtų siekiama programos laikotarpio pradžioje suderintų tikslų – būtų nustatyti tam tikri tarpiniai tikslai, vadinamieji orientyrai. Jie būtų susiję su išipareigojimais, našumu ir, jei taikoma, su išlaidomis ir rezultatais. Veiklos rezultatų planas būtų įtvirtintas partnerystės sutartyse ir programose. **Veiklos lėšų rezervas** būtų skiriamas valstybėms narėms, pagal kurių programas ir prioritetines kryptis įgyvendinti orientaciniai tikslai.

Pagrindinis šio varianto privalumas yra tai, kad pagal jį numatoma tvarka, kuria skatinama panaudoti fondų lėšas Europai naudingiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti bei stebėti pasiektus tikslus ir pateikti ataskaitas apie rezultatus. Pagrindinis šio varianto trūkumas – didesnė administracinė našta, griežtesnės vertinimo metodikos poreikis bei sustabdytus programas kylančios problemos.

3.2.4. 4 variantas. Sustiprinta makrofiskalinė sąlyga

Makrofiskalinę sanglaudos politikos sąlygą galima sustiprinti dviem etapais:

- i) Veiksmingą Sanglaudos fondo sąlygos taikymą galima būtų užtikrinti peržiūrėjus dabartines įgyvendinimo nuostatas, pavyzdžiui, dėl potencialių pirmųjų perviršinio biudžeto deficito ženklų, dėl laipsniško visų arba dalies išipareigojimų vykdymo sustabdymo pakartotinai pažeidus Stabilumo ir augimo paką atsižvelgiant į tikslus ir į skaidrias *ex ante* nuostatas.
- (ii) Šios peržiūrėtos makrofiskalinės Sanglaudos fondo sąlygos taisyklės galėtų būti taikomos struktūriniams fondams, nes jų veiksmingumas taip pat priklauso nuo patikimos augimą skatinančios makroekonominės ir fiskalinės politikos.

3.2.5. 5 variantas. 2, 3 ir 4 variantų derinimas

Pasirinkus šį variantą derinami 2, 3 ir 4 variantų elementai bei i) *ex ante* sąlyga; ii) veiklos rezultatų planas ir veiklos lėšų rezervas ir iii) sustiprinta makrofiskalinė sąlyga, įskaitant jos taikymą taip pat struktūriniams fondams.

Didžiausias šio varianto privalumas būtų tas, kad jį pasirinkus būtų sprendžiamos visos su veikla susijusios sanglaudos politikos problemos. Jį pasirinkus būtų užtikrintos tinkamos strateginės, reglamentavimo ir institucinės sąlygos bei patikima makrofiskalinė politika. Siekiant tikslų ir suderintų uždavinių būtų skatinama ir stebima programų faktinė veikla. Didžiausias šio varianto trūkumas – didesnė administracinė našta, atsiradusi dėl būtinybės tenkinti reikiamas sąlygas ir sudaryto veiklos rezultatų plano.

3.2.6. Su veikla susijusių variantų palyginimas

Variantai buvo vertinami pagal jų indėlį sprendžiant problemas, susijusias su i) išankstinėmis strateginėmis, reglamentavimo ir institucinėmis sąlygomis, ii) makrofiskalinėmis sąlygomis ir iii) įgyvendinimu, turint omenyje tikslų ir uždavinių siekimą. Siekiant investavimui palankesnių sąlygų, variantai buvo vertinami vadovaujantis Pasaulio banko principais dėl sąlygų³.

Pagal 1 variantą nedaug prisidedama prie veiksmingam finansavimui reikalingų išankstinių sąlygų nustatymo ir prie programų veiklos skatinimo; pagal 2 variantą dėmesys atkreipiamas tik į veiksmingam finansavimui reikalingas išankstines sąlygas, o programų faktinės veiklos skatinimas nustumiamas į antrą planą; tuo tarpu pagal 3 variantą didžiausias dėmesys skiriamas būtent pastarajam aspektui. Todėl tinkamiausias variantas yra 2, 3 ir 4 variantų derinys, kurį pasirinkus galima būtų spręsti visas su veikla susijusias problemas.

³ Pasaulio bankas (2005 m.), Pasaulio banko sąlygų peržiūra, veiksmų politika ir paslaugos šalims (angl. Review of World Bank Conditionality, Operations Policy and Country Services), Pasaulio bankas, Vašingtonas, Kolumbijos apygarda, rugsėjo mėn..

3.3. Įgyvendinimo proceso racionalizavimas ir klaidų rizikos mažinimas

3.3.1. Supaprastinimas – administracinių išlaidų ir klaidų rizikos mažinimas

3.3.1.1. 1 variantas. Politika nekeičiama.

- Kompensuojama faktinių išlaidų pagrindu; keletas supaprastintų išlaidų metodų variantų
- Jokių svarbių gairių dėl sanglaudos politikos įgyvendinimo ES lygmeniu e. valdysenos⁴
- Nacionalinis valdymo ir kontrolės sistemų akreditavimas Komisijai atliekant 100 proc. peržiūrą

3.3.1.2. 2 variantas. Lankstus metodas

- Lankstaus mokėjimo variantai priklausomai nuo veiksmo, sprendimą priima paramos gavėjai
- Gairėmis pagrįsta e. valdysena
- Valstybės narės atsako už valdymo ir kontrolės sistemų *ex ante* peržiūrą (išimtinai nacionalinis akreditavimas)

3.3.1.3. 3 variantas. Norminis metodas

- Mokėjimai priklauso nuo projekto rezultatų
- Privaloma e. valdysena ES lygmeniu
- Komisija peržiūri valdymo ir kontrolės sistemas

3.3.1.4. 4 variantas. Proporcinis metodas

- Mokėjimai pagrįsti faktinėmis išlaidomis arba supaprastintu išlaidų metodu
- Privaloma e. valdysena valstybių narių arba regionų lygmeniu
- Proporcinio metodo taikymas valdymo ir kontrolės sistemų *ex ante* peržiūrai

Svarbiausi šių variantų skirtumai yra susiję su Komisijos dalyvavimo vertinant valdymo ir kontrolės sistemas lygiu, galimybe taikyti išlaidų atlyginimo pagal rezultatus variantus ir priemonėmis, skirtomis sanglaudos politikoje skatinti e. valdyseną.

Priimtinausias yra 4 variantas (proporcinis metodas), nes jį pasirinkus galima gerokai sumažinti kontrolės sąnaudas ir sumažinti darbo krūvį; palyginti su variantu, pagal kurį veiksmų nesiimama,

⁴ E. valdysena sanglaudos politikoje užtikrintų, kad paramos gavėjų nebūtų prašoma pateikti tą pačią informaciją keletą kartų, kad ta informacija būtų prieinama elektronine forma ir kad ją tokiu būdu būtų galima perduoti.

taikant proporcinį metodą administracijų darbo krūvis sumažėtų maždaug 4 proc. Taigi jis geriau atitinka subsidiarumo principą. Be to, supaprastinus nacionalines taisykles ir ES reglamentų įgyvendinimo tvarką bei vengiant nacionalinio patobulinimo (vadinamojo auksinimo, kai prie ES taisyklių pridedami nacionaliniai reikalavimai), būtų galima sutaupyti dar 5–10 proc.

3.3.2. *Sanglaudos politikos priemonių koordinavimas*

3.3.2.1. **1 variantas.** Politika nekeičiama

ERPF ir ESF programos tampa vieno fondo programomis. Fondų atskyrimas pirmiausia yra svarbus dėl investicijų rūšies. Veiklos lygmeniu dėl lankstumo sąlygos galimas tam tikrų investicijų kryžminis finansavimas.

3.3.2.2. **2 variantas.** Integruoto programavimo supaprastinimas

Pasirinkus šį variantą valstybės narės būtų raginamos naudotis iš **kelių fondų finansuojamomis programomis**, kurioms taikoma bendra rengimo, derybų, valdymo ir įgyvendinimo tvarka. Jei reikia, būtų išrinktas pagrindinis fondas, susijęs su programos politikos sritimi (-is). Siekiant, kad pagal sanglaudos politiką būtų darniai remiami skirtingi teminiai tikslai, pagrindinio fondo finansinė parama būtų papildoma kitų struktūrinių fondų parama.

3.3.2.3. **3 variantas.** Viena politinė strategija – vienas fondas

Pasirinkus šį variantą ERPF ir ESF programavimas galėtų įgyti **vieno fondo programų arba iš kelių fondų finansuojamų programų** pavidalą ir būtų nustatyta aiški fondų atskyrimo riba.

2 variantui būdingas didžiausias veiksmingumas ir didžiausias lankstumas. 1 variantas susijęs su papildoma administracine našta (dėl kryžminio finansavimo nuostatų), o pasirinkus 3 variantą būtų sukurta griežta riba.

4. **STEBĖSENA IR VERTINIMAS**

Šiame poveikio vertinime apžvelgus skirtingus variantus paaiškėja, kaip priklausomai nuo šių trijų aspektų kistų sanglaudos politikos tikslai ir struktūra. Šiuo atžvilgiu lavai svarbus vaidmuo tenka stebėsenai ir vertinimui. Palyginti su dabartine padėtimi, stebėsenos ir vertinimo sistemos sustiprėja pasirinkus bet kurį pokyčių variantą. Dėl siūlomų stebėsenos ir vertinimo sistemos pakeitimų būtų labiau orientuojamasi į rezultatus ir padidėtų darna su strategija „Europa 2020“.

- Visos programos bus grindžiamos aiškia intervencijos logika, aiškiai apibrėžiant, kaip panaudojant išteklius (priemonės) tam tikroms intervencijoms (veiklos našumas) prisidedama prie rezultatų.

Jei reikia, visoms programoms bus naudojami bendri rodikliai, suderinti su ES 2020 tikslais. Šie rodikliai daugiausia bus susiję su veiklos našumu, tačiau tam tikrais atvejais apims ir tarpinius rezultatus.